

проведення профілактичних щеплень в Україні» в якому була рекомендована планова імунопрофілактика для осіб з високим ризиком захворювання на сказ. Але на жаль фактично дані вимоги не виконуються, що становить загрозу для здоров'я населення певних груп. [3]

Вакцинація собак є найбільш економічною стратегією профілактики сказу серед людей, тому метою на найближчі 5 років є досягнення 100% показника щеплення серед собак та котів, слід зазначити, що серед захворівших на сказ домашніх тварин тільки 23% були щеплені, що є недопустимим для такої високо контагіозної хвороби.

Враховуючи вищевказане, зокрема неблагополучну епізоотичну ситуацію щодо сказу в країні та не вирішені у повному обсязі заходи його запобігання, серед тварин та людей продовжує залишатися висока вірогідність збільшення кількості випадків захворювань людей на сказ і, відповідно, значних втрат для держави.

Література

1. Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Emerging and Zoonotic Infectious Diseases (NCEZID), Division of High-Consequence Pathogens and Pathology (DHCPP)
2. Інфекційні хвороби собак О.Є.Галатюк Житомир - ПП "Рута", 2018
3. Центр громадського здоров'я МОЗ України про сказ
4. наказ МОЗ України від 11.08.2014р. №551 «Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні»

УДК 636.8.09:616.995.121

Соловійова Л. М., кандидат ветеринарних наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

e-mail: soloviovalyuda@ukr.net

ПОШИРЕННЯ ЦЕСТОДОЗІВ У КОТІВ

Вступ. За даними багатьох авторів, у містах та селах України постійно зростає популяція безпритульних собак і котів, які є джерелом збудників різних паразитарних захворювань і, насамперед, гельмінтозів [1, 2].

Чисельна популяція безпритульних м'ясоїдних тварин у населених пунктах України створює постійний резервуар інвазії. Від ризику зараження не застраховані навіть ті тварини, які не виходять із квартири. Личинки гельмінтів у процесі міграції та життєдіяльності здатні спричинювати тяжкі поліорганні патології організму, що може призвести до летальності [3, 4].

Мета дослідження. Вивчити епізоотичну ситуацію щодо гельмінтозів котів за даними ветеринарної клініки «ВетАльянс» у Солом'янському районі м. Київ.

Матеріал і методи дослідження. Для вивчення поширення гельмінтозів котів у Солом'янському районі м. Київ було проведено аналіз даних журналу реєстрації хворих тварин ветеринарної клініки «ВетАльянс» за 2019–2020 рр. При виконанні роботи виявляли кількість і співвідношення інвазованих тварин у віковій та сезонній динаміці, а також визначали можливі комбінації паразитарних хвороб з іншими заразними та незаразними патологіями.

З метою діагностики інвазійної патології у котів було використано копроскопічний метод поверхневого огляду, а також – копроовоскопічний флотаційний метод Фюллеборна [27].

Результати дослідження. Дослідження поширення інвазійних хвороб у котів, які надходили на лікування в клініку впродовж 2019–2020 рр. показало, що серед 224 хворих тварин моноінвазію (диплідіоз, мезоцестоїдоз, токсокароз, отодектоз, ктенідоцефальоз) виявляли в 33 випадках (14,7 %), асоційовані інвазії – у 121 (54,0 %), у 20 котів (8,9 %)

паразитарні хвороби виявляли у поєднанні з хірургічними та акушерсько-гінекологічними патологіями, сумісний перебіг паразитозів із заразними захворюваннями реєстрували у 50 котів (22,3 %).

Таким чином, найчастіше коти були одночасно уражені декількома видами збудників інвазійних хвороб: *T. cati*+*D. caninum*+*Ct. felis* та *M. lineatus*+*D. caninum*+*Ct. felis* або *T. cati*+*Otodectes cynotis* тощо. В меншій мірі реєстрували котів, інвазованих лише одним видом паразитів: найчастіше дипілідіями, токсокарами або вушним кліщем. Частина випадків паразитарних хвороб була виявлена супутньо при обстеженні котів, які надходили до клініки з переломами кінцівок або проблемами акушерсько-гінекологічного характеру. У кошенят вище зазначені паразитози часто ускладнювалися захворюваннями інфекційної етіології: каліцивірозом, панлейкопенією, інфекційним ринотрахеїтом.

При дослідженні поширення дипілідіозу та мезоцестоїдозу серед котів було виявлено чітку сезонність: в осінні місяці кількість тварин, у фекаліях яких виявляли яйця, членики (або кокони) *D. caninum* і *M. lineatus* стабільно збільшувалася. Слід зауважити, що на амбулаторний прийом ветеринарної клініки надходили домашні (хатні) та безпритульні коти, яких приносили волонтери (n=123 – інвазовані коти, зареєстровані в клініці з вересня 2019 р. по серпень 2020 р. включно).

Дослідження вікової динаміки інвазованості показало, що найчастіше цестодами уражувалися кошенята до шести місяців – 63 особини (51,2 %). В цілому, ми відмітили, що чим старші коти, тим рідше вони уражуються вказаними збудниками.

Узагальнюючи наведені дані, ми можемо відмітити, що пік захворюваності котів на токсокароз і дипілідіоз у Солом'янському районі м. Києва спостерігається в жовтні (20,5 % хворих тварин). Найбільш сприйнятливими до інвазування є кошенята віком до 12 місяців (71,6 % хворих тварин). На нашу думку, це пов'язано з чутливістю молодняку внаслідок недостатньої сформованості імунітету та інтенсивного росту. Також значну роль при цьому відіграє соціальний фактор – найчастіше люди забирають з вулиці додому саме малих безпритульних кошенят, які потім потрапляють на амбулаторний прийом до клініки. Дорослі безпритульні коти рідше стають об'єктом ветеринарного дослідження, окрім випадків проведення спеціальних волонтерських програм.

Висновки і пропозиції:

1. У Солом'янському районі м. Києва у котів протягом 2019–2020 рр. найчастіше зустрічалися асоційовані інвазії. Найчастіше виявляли таких збудників паразитозів: токсокари, дипілідії, мезоцестоїдеси, блохи та вушні кліщі.

2. Кількість котів, хворих на дипілідіоз та мезоцестоїдоз, значно зростала у вересні-жовтні. Найбільш сприятливими до зараження *D. caninum* і *M. lineatus* були кошенята віком до 6-ти місяців.

Література

1. Поширення кишкових гельмінтозів і протозоозів серед безпритульних собак Харківського регіону та підвищення ефективності їх копроскопічної діагностики / В. Я. Пономаренко, О. В. Федорова, В. С. Булавіна, Р. В. Мазепа, Є. І. Полетаєва. *Науково-технічний бюлетень Науково-дослідного центру біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК*. 2016. № 4. С. 59–64. Available at: nbuv.gov.ua/UJRN/ndbnndc_2016_4_4_13

2. Соловйова Л.М. Клінічний прояв демодекозу собак. *Наук. вісник ветер. медицини: Зб. наук. праць*. Вип. 8 (87). Біла Церква, 2011. С. 161–163.

3. Рекомендації щодо гельмінтологічних досліджень тварин / С. І. Пономар, Н. М. Сорока, О. П. Литвиненко, А. А. Антіпов, В. П. Гончаренко, Л. П. Артеменко, О. Д. Небешук, Л. М. Соловйова, О. В. Паламарчук, Л. В. Небешук, О. М. Єрохіна. Біла Церква, 2008. 78 с. Available at:

rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/4358/1/rekomendacii%27_shhodo_gel%27mintologichnyh.pdf

4. Molecular characterization of *Dipylidium caninum*: genetic analysis supporting two distinct species adapted to dogs and cats / M. Labuschagne, F. Beugnet, S. Rehbein, J. Guillot, J. Fourie, D. Crafford. *Analysis of Dipylidium caninum tapeworms from dogs and cats, or their respective fleas*.

УДК: 619:636.7: 616.993.192.1

Тимощук Ю. Ф.*, здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
e-mail: oxdubova@gmail.com

КИШКОВА ПРОТОЗОЙНА МІКСТ-ІНВАЗІЯ ЦУЦЕНЯТ

Вступ. Серед захворювань собак близько 40% припадає на розлади травлення. Частіше такі розлади розглядаються у розрізі внутрішніх хвороб тварин. З літературних джерел відомо, що часто проблеми травлення мають своїх збудників, але у більшості випадків фахівці ветеринарної медицини не звертають на них уваги. Таким чином, відсутність специфічної терапії може привести до розвитку ускладнень і навіть до загибелі собак, оскільки у пошкоджуючий комплекс часто входять збудники, що створюють мікст-інвазію [2].

Найчастіше пошкоджуючий комплекс збудників складають представники класу кокцидій – криптоспоридії та ізоспори [1–3]. Збудник криптоспоридіозу постійно присутній у зовнішньому середовищі завдяки своїй широкій видоспецифічності. Збудники ізоспорозів часто виступають у ролі коменсалів шлунково-кишкового тракту. Виникнення патологічного процесу зумовлюється рядом патогенних факторів.

Мета роботи – встановлення протозойної фауни кишечника цуценят та розповсюдження мікст-інвазії у віковому аспекті.

Матеріали і методи досліджень. Об'єктом досліджень були собаки – пацієнти клініки ветеринарної медицини Поліського національного університету, м. Житомир, хворі на гастроентероколіти (n = 20), віком від 2 до 12 місяців. Контрольна група – клінічно здорові собаки за принципом пар-аналогів (n = 20). Для встановлення збудників проводили копрологічне дослідження методом флотації у насиченому розчині цукру, інтенсивність інвазії визначали методом Столла. Виготовляли фіксовані мазки фекалій та забарвлювали карбол-фуксином за Циль-Нільсеном.

Результати досліджень. У тварин з розладами шлунково-кишкового тракту, у яких було виявлено протозойні кишкові паразити (до 40% від загальної кількості хворих на гастроентероколіти), встановлено наступні симптоми: температура тіла нормальна, рідше підвищена, апетит погіршений, За пальпації виявляються напруженість черева, больові відчуття, кваліть стінок черевної порожнини. До 50% тварин мали симптоми блювання, майже 75% обстежених страждали профузною діареєю. Структура протозоофауни включала, *Isospora canis* (Nemesri, 1960), *Isospora ohioensis* (Dubey 1975), *Cryptosporidium parvum* (Tyzzer 1912). Дольова участь та екстенсивність інвазії протозойними збудниками проілюстрована діаграмою (рис. 1).

* Науковий керівник – Дубова О. А., кандидат ветеринарних наук, доцент